UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[6. Svmens Illvd Ave Peccatorum Miserere.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-56381

Visual Library

Poſtquam enim in corpus hoc veniens, contubernium divinitatis & corporis ſine vlla concretæ confuſionis labe ſociavit, tunc toto Orbe diffuſus corporibus humanis vitæ cæleſtis vſus inolevit, ait S. Amb.

Devotio B. Margaretæ de Caſtello erga myſterium MARIÆ Virginis. Calẽd Col venet. 13. April.

Hoc ſæpè myſterium Mariæ ſemper Virginis, eiuſque privilegium recogitabat B. Margareta de Caſtello. Illius contemplationes plurimùm erant circa hæc: *Quomodò Deipara virgineo ſuo vtero Ieſũ contineret: Quomodo ex ea natus eſſet: Quomodo vtriq; ſervierit Ioſeph, maximè in Ægypti itinere* Hæc tria myſteria erant ei pabulum quotidianum : & nocte & die hæc pervolutabat: hæc erant argumẽta ſermonum eius, nec alia de re loquebatur. Hinc à morte ipſius, in corde inventi ſunt tres lapilli pretioſi, tria iſta myſteria exhibentes. In primo ſculpta erat effigies ſpecioſiſſimæ Virginis cinctæ diademate aureo. In ſecundo, effigies pueri recens nati in medio duorum animalium. In tertio, effigies ſenis aureâ chlamide induti, ad cuius pedes in genua ſtrata erat Virgo Ordinis S. Dominici. Neque ignorabat ſe tantum theſaurum poſſidere in viſceribus. Vivens enim ſolita erat dicere amicis: *O ſi ſciretis quantus in corde meo lateat theſaurus* Porro lapides illi etiamnum ſervantur in templo Dominicanorum.

Sed quoniam ſæpius de Virginitate Mariæ diſſeruimus, hic ſuperſedeo, hoc ſolùm addens cum mellifluo Bernardo, non tam hic opus eſſe explicatione & inquiſitione in partus virginei conſideratione, quàm adoratione, & fideli intellectus ſubmiſſione, cum pia admiratione. Currite ergo Matres, currite filiæ, currite omnes quæ poſt Evam, & ex Eva parturimini cum triſtitia, & parturitis: adite, & admiramini Thalamum virginalem, ex quo procedit Christus floridus & fulgidus animarum Sponſus. Veneramini hic coniuges in carne corruptibili carnis integritatem. Miramini etiam vos ſacræ Virgines in Virgine fœcunditatem imitamini omnes homines Dei Matris humilitatem & puritatem. Honorate Angeli veſtri Regis Matrem, qui noſtræ adoratis Virginis prolem: ipſum vtique pariter noſtrum ac veſtrum Regem, noſtri generis Reparationem veſtræ civitatis Reſtauratorem.

Quomodò recurrendum ad Mariã

Qui plura deſiderat de Virginitate Deiparæ, videat Hort. Paſt. vbi etiam habes quomodò Beatus Ægidius, Franciſci ſocius, triplex Lilium ſcipione ſuo eduxerit è terra, vt quemdam vacillantem ſuper Virginitate Mariæ confirmaret. Id modò non repetimus Hoc addimus, quod refert Niderus ſuo tempore viſum. [Prope Nurenbergiam crevit pomus in loco campeſtri, & multis annis in vigore permanſit. Hæc in vere floruit, fronduit, & more aliarum in Autumno fructificavit. Porrò annuatim in aſperrima hyeme ſemper & ſolũ in Christi Nativitate, quando Virgo Filium genuit ſine corruptione, pomella virentia produxit. Eſt autẽ Patria illa tunc nivibus profundis tecta, gelu conſtricta, ventis perflata, ideoque ſtupendum tunc ex arbore fructum naſci. Augetur ſtupor, quòd nec ante, nec poſt, ſed nocte tantùm Nativitatis ea pomella germinentur, cùm nec illa arbor in loco communi ſita ab aliquo coleretur, vel fimo, vel ſarculo, vel ſepimento. Vidi, ait ipſe, talia poma præſentari Generali noſtro. In Concilio Cõſtantienſi plures Viri fide digni id prodigium ſunt teſtati. Eadem res me præſente, in Concilio Baſilienſi propoſita fuit multis Theologis, Iuriſperitis, Philoſophis, quorum nemo id naturaliter fieri poſſe aſſevevavit.]

Tract. 3 lect. 14.

Nider. Forni. l. 4 Anno 1432. Pomus prope Norimbergiam in Nativit.

Christi poma producens.

Illud etiam hic non omittendum in teſtimonium Virginitatis Mariæ. Carnuti in Gallia ante Christum extitiſſe ſpeluncam quandam Druydum (qui Sapientes & Religioſi habebantur) in qua tum viſebatur Ara & Imago dicata VIRGINI PARITURÆ. Quam Sanctus Potentianus poſt Christum anno 46. in Eccleſiam erexit, & dedicavit Deiparæ. Eſtque Spelunca illa, inferior pars Eccleſiæ Carnutenſis, clara miraculis, quam qui ingreditur ſancto quodam horrore & devotione corripitur. In eadem Eccleſia Carnutenſi ſervatur pretioſè Induſium Virginis, clarum miraculis. Et etiam ſervatur Aquiſgrani in Metropolitana Eccleſia B. Virgini Mariæ erecta à Carolo Megno Imperatore.

Carnuti in Gallia aſſervatur induſium B. Virg.

SECT. VI.

SVMENS ILLVD AVE PECCATORUM MISERERE.

Ave Angelicum ſæpius repetendum

Velint nolint Hæretici, arguentes ſuperſtitionis Catholicos & pios Virginis cultores, quòd adeò frequenter illi repetant *Ave angelicum* ſive *Ave Maria*: velint, inquam, nolint, repetetur in finem vſque ſæculi. Ab illa Salutatione inchoabunt Verbi divini Præcones, & os ſuum apetient ad peccatorum converſionem, & inſtructionem Fidelium, gratiam Spiritus ſancti per Mariam implorantes. Ab illa inchoabit & finiet Eccleſia Officium ſuum, ſepties in die laudem dicens Deo. Super illa Salutatione Congregationes Religioſæ fundamentum ponent pietatis ſuæ prout ſpecialiter faciunt Virgines dictæ Annunciatæ. Illud Ave Angelicum inſtillabant primis infantium labris Matres piè Illud celebrabit & vſurpabit poſt Angelúm omnis Eccleſia Sanctorum. Illud quinquageſies aut ſexageſies, aut centies, immò ſexcenties & millies repetent animæ devotæ, vt quaſi tot Roſis, aut Lilijs Virgini coronam texant, & ſibi per illam vitæ coronam comparent.

Et repetitum à multis.

Sic S. Margareta Hungarica millies in die præſentabat Mariæ illud Ave Angelicum in octava præcedente Feſta Virginis primaria. Beatus Romæus idipſum practicabat ſingulis anni diebus, Alumnus Ordinis S. Dominici, qui Deiparæ fuit devotiſſimus: quem & alij nonnulli leguntur imitati in illo Ordine inter quos recenſetur quidam Renaldus Laicus, & B. Bona ventura Monialis quæ iam ſeptennis huic ſe aſſuefecerat pro exercitio, in die autem Sabbati numerum duplicabat, in die

Annunciationis triplicabat, hoc eſt, ter mille Salutationes Angelicas præſentabat, ob devotionem ſingularem erga hoc ineffabile myſterium. Sic & Beata Maria Ogniaca mille & centum quibuſdam in Quadrageſimæ diebus offerebat, ad ſingulas genua flectens, mirâ pietate & ſuavitate: Sic non mirum quòd Sancta Mechtildis viderit quondam illud Ave Angelicum pectori Mariæ litteris aureis inſcriptum, & ex ore eius intellexerit nihil ei gratius offerri poſſe, quandoquidem ei olim tranſmiſſum fuerit à Sanctiſſima Trinitate, & proceſſerit à potentia Patris eam ab omni peccato & maledictione protegente, à Sapientia Filij eam ſibi in ſedem & domicilium eligente, à bonitate Spiritus ſancti mira In ipſa ex tunc operante. Hinc fit, quòd omnes aliæ Antiphonæ, ſive Cantica, quibus Virginis Deiparæ laudes decantantur, & ipſa pietate læta & humili ſalutatur, illud Ave ei ſolent repetere, & rememorare; immò nonniſi elucidatio ſunt & amplificatio quædam illius Salutationis Angelicæ, quam primitùs è cælo accepit cum lætitia & exultatione.

Ave multa ſignificat.

Itaque hic meritò canimus: *Sumens illud Ave Gabrielis ab ore, peccatorũ miſerere.* Illud enim Ave fuit initium ſalutis miſerorum, initium reconciliationis peccatorum, initium redemptionis captivorum. Illud Ave rememorat horam, qua Chriſtus Corpus ſumpſit & Sanguinem ex Maria, quæ in pretium offerre pro redimendis peccatoribus. Rememorat horam, qua ſumpſit Vellus Agninũ, quo ſe contegeret, in quo immolaretur & fieret Victima & hoſtia pro peccato. Hæc omnia probè novit MARIA, & ideò dicimus ei: *Sumens illud AVE peccatorum miſerere.* Ita, ô Mater pijſſima, memor eſto horum omniũ. Memor eſto horæ, in qua ſpiritu compaſſionis ſpecialiter repleta fuiſti erga peccatores, Spiritu ſancto obumbrante & operante. Memor eſto horæ, qua ab Angelo ſalutata, & Dei Mater electa es, & effecta, vt peccatorum miſereſcens, pro eis jugiter intervenires. Sic vult Pater, ſic deſtinavit Filius. ad hoc elegit te Spiritus ſanctus, ſic Sanctiſſima Trinitas vnus Deus ordinavit Idipſum à te poſtulant Parentes tui Adam & Eva pro filijs ſuis, fratribus tuis. Sic & nos filij Adæ & Evæ poſtulamus, & totus mundus tuis genibus provolutus, *Peccatorum miſerere.* Ex ore tuo pẽdet ſolamen miſerorum, ſalus peccatorum: à te expectant verbum miſerationis, quos ſæva aliàs premeret ſententia damnationis. Iterum igitur repeto: O Mediatrix noſtra, peccatorum miſerere, Filio tuo eos commenda, Filio tuo eos reconcilia, Filio tuo eos repræſenta, vt Te & Filium tuum videant in ſæculorum ſæcula.

B.V. grata recitãtibus ſalutationẽ Angelicã Exempl.

Recens hic exemplum memoratu dignum eſt, quod demonſtrat quomodò Maria propter Ave Angelicũ ſibi præſentatum, fuerit memor peccatoris ad ei miſerendum, etiam hæreſi infecto.

Hiſtoria ſic enarratur ex litteris Fred. Fornerij; Famulabatur Nobili Catholico Martinus Crutie Comburgenſis hæreticus, ei amanuenſis. Febris eum invaſit cum vitæ periculo. Solantur ſocij ægrum, vult interim ipſe vocari ad ſe D. Fornerium Concionatorem Bambergenſem, vt fiat Catholicus. Obſtant illi & aiunt ſe vocaturos Miniſtrum. Ille ſe Sacerdotem Catholicum optare reſpondet. Itaque à Catholicis domeſticis advocatur. Accedit Fornerius, ac apud eum offendit amicos miſſos, exhæredationis eum minitantes. ſi Papiſta fiat. Conſtanter reſpondet ſe nihil ducere hæreditatem terrenam, vt fruatur æterna. Interrogatus à Fornerio, cur tanto deſiderio Fidei Catholicæ arderet, reſpondet, nocte præterita Conceptioni Deiparæ ſacra, eam ſibi adſtitiſſe rapiantem, ac dicentẽ. *Quia ſæpè me ſalutaſti devotè, venio ad te & moneo, vt quia inſtat obitus tuus, in gremium S. Eccleſiæ te recipias, confitearis, & communices Nocte enim Natiuitatis Filii mei, illa hora qua exiit è viſceribus meis, veniam ad te, vt ad gaudia cæleſtia te adducam* Cui Fornerius: *Cùm ex hæreticorum ſis numero, qui Deiparã non honorant, quo obſequio tãtam ab ea gratiam promereri potuiſſes?* Reſpondet: Ego à te edoctus in Concione, quam cum Domino meo Catholico frequentabam, audivi quomodò Mater Dei ſit honoranda, & quomodo ei grata foret Salutatio Angelica. Ex eo tempore ſepties manè, & totidem veſperi flexis genibus eam recitavi. Non aliud obſequium me præſtitiſſe recordor His igitur auditis, Sacramentis Eccleſiæ omnibus, poſt inſtructionem & profeſſionem Catholicam, munitus, ipſa Nativitatis nocte, vt prædixerat Deipara, migravit feliciter ex hac vita. Et ab eius morte, talis in vultu, quæ priùs in corde fuerat, manſit hilaritas & formoſitas, vt vividior & formoſior appareret, quàm dum viveret. An non ergo potuit hic meritò dicere: *Sumens illud Ave, peccatorum miſerere* ô Maria! Nemo ergo animum deſpondeat, & deſperet, addictus obſequio Virginis ex cordis & animi ſinceritate.

Virg. Calend. 8. Decemb.

Singula verba Salutationis Angelicæ

Illud etiam nonnulli notant, quòd Salutatio Angelica (quam toties repetimus tamquam Deiparæ gratiſſimam) rememoret ſingula eius Feſta primaria ſi expendatur in ſingulis verbis, prout eam recitat Eccleſia, tamquam penſum & obſequium ſervitutis filialis erga talem Matrem. Singula enim verba accipi poſſunt, tamquam alicui eius Feſto correſpondentia. Explico paucis,

Correſpondent ſingulis ſeſtis B.V.

1, AVE, correſpondet Conceptioni, quia ſine Væ concepta fuit, ſine peccato originali, aut vlla maledictione:

Fœlix Mater Ave, qua Mundus ſoluitur à Væ,
Quæ genitricis Evæ Væ facit eſſe breve.

2. MARIA, correſpondet Nativitati, quia tunc Nomen illud accepit, & quidem, abſque dubio, cæleſti ordinatione. Nominis quoque tunc efficacem gnificationem accepit, ſi apparens vt Stella Maris Mundo tenebroſo & turbido.

3. GRATIA PLENA, correſpondet Præſentationi, in qua valde gratioſa apparuit, ſcandens gradus

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

gradus in Templo trimula, cœleſti auxilio adjuta, ita vt tunc ei potuerit illud dici: *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis, ô Filia Principis.* Cant. 7.

4. DOMINVS TECVM, correſpondet Annunciationi, quia Dominus tunc cum ea fuit ſpeciali modo, mox ab eius humili reſponſo, per perſonalem vnionem ad carnem ex ea aſſumptam: Dominus tecum, ô Maria, tecum in mente, tecum in ventre, & vtero myſterijs fœcundiſſimo.

5. BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS, correſpondet Viſitationi: ſic enim à S. Elizabetha ſalutata fuit, & à S. Ioanne in vtero per os Matris loquente, quomodò & eam paulò anteà Angelus ſalutârat eiſdem verbis. Hinc & Feſtum illud quibuſdam in locis intitulatur *Feſtum S. Mariæ de Gratia*, quia per illam gratia repletus eſt Ioannes & Elizabetha

6. BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI, correſpondet Feſto partus eius, quando ſcilicet in medio Angelorum, cœlo & cœlitibus eam benedicentibus, Ieſum peperit ſine Virginitatis detrimento: quia ſicut ſine læſione & corruptione fructus ex arbore exoritur, ita Chriſtus ex Virgine: & ſicut decor eſt arboris fructus eius, ita & Marię decor eſt eius Filius.

7. SANCTA MARIA MATER DEI, correſpondet Purificationi, in qua publicè apparuit Maria tamquam Mater Dei, quando diuinum ſuum Infantem præſentauit cum gaudio & iubilo in Templo his qui expectabant redemptionem Iſrael: *Ecce veniet ad Templum ſuum Dominator Dominus.*

8 ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS, correſpondet eius in Cœlum Aſſumptioni: ideò enim aſſumpta eſt, vt perpetuò interveniat & oret pro nobis miſeris peccatoribus tamquam Mater, Mediatrix, & Advocata noſtra: ideò aſſumpta, vt noſtræ ſalutis fideliter & amanter tractet negotia.

9. Illud, NVNC ET IN HORA MORTIS NOSTRÆ, rememorare poteſt Feſtum Compaſſionis eius, & conſtantiam quam habuit iuxta Crucem in morte Filij. Per quam meruit aſſiſtere omnibus filijs Dei benedictis in hora mortis, eoſque ab inſidijs dæmonis protegere, ac à mortis æternæ periculo liberare.

Propter hæc igitur omnia meritò Aue Anegelicum, cuius Gabriel Archangelus primam partem cœleſti mandato pronuntiauit, & auribus MARIÆ, otique eius, velut cœleſte melos, melque ſuaue infudit, crebrò ei repetimus cum devotione, tamquam gratis auribus excipiendum, ſi à mellitis noſtris labijs prodierit. Coniungendum ergò eſt os noſtrum cum Gabrielis ore, mens cum mente, reverentia noſtra humilis cum eius reverenti humilitate, quando pronunciamus illud Aue Sic enim non poterit repulſam pati, nec ingratum eſſe. Sic cum fiducia dicere illi poterimus: *Sumens illud Aue, peccatorum miſerere.*

QVADRIGA MARIÆ AVGVSTÆ.

TRACTATVS III.

PIE ELVCIDANS ANTIPHONAM MARIANÆ LAVDIS,

Quæ canitur à Feſto Purificationis vſque ad Paſcha.

In gratiam Paſtorum, & Concionatorum, ac Deiparæ Virgini piorum omnium, quibus dictum eſt:

Qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Eccli. 24.

INTRODVCTIO.

Eccleſia congaudens, & congratulans Virgini Deiparæ, ante Thorum eius frequentat dulcia Cantica dramatis, vt in cordibus filiorum ſuorum foueat & accendat amorem erga eam, & venerationem candidæ pietatis. Illa autem Cantlca, ſive Antiphonas ſuaue-ſonantes, immutat verbis & modulis pro varietate temporum, & myſteriorum annua revelatione recurrentium. Interim ad eundem ſcopum tendunt, & in re ac ſignificatione primaria conformitatem habent. A Pentecoſte vſque ad Adventum Domini canit, *Salue Regina, Mater miſericordiæ.* Ab Adventu vſque ad Purificationem, *Alma Redemptoris Mater.* A Purificatione vſque ad Paſcha, *Aue Regina Cœlorum.* A Paſchate vſque ad Pentecoſten, *Regina Cœli lætare.* Sic in his Antiphonis ferè reperitur hæc vox, *Salue lætare, Aue,* quæ idem ſignificat, & renouat illud Aue Angelicum, quod olim Gabrielis ore fuit depromptum, ad excitandum gaudium indicibile cordi Mariæ, ob redemptionem generis humani, cui debebat ipſa cooperari electa ad hoc Mater Filij Dei. Iſtud nempè Angelicum Aue initium fuit gaudij ineffabilis, initium noſtræ ſalutis, initium conſolationis filiorum Adæ: ideò tam frequenter repetitur, tamquam mel in ore, melos in aure.

Propterea etiam in hac noſtra Antiphona bis repetitur AVE, bis SALVE; & rurſus GAVDE ET VALE: quæ omnia voce diuerſa, re ſunt eadem, & nihil aliud ſignificant, quàm ſi diceremus: Tibi ô MARIA! ſit gaudium, & ſalus, id eſt, felicitas, victoria, honor, virtus, gloria. Tibi congratulamur, & congaudemus, ac obſequium humilis ſeruitutis, & venerationis offerimus.

AVE REGINA CÆLORVM, AVE DOMINA ANGELORVM. SECT. I.

Itaque quando dicimus, *Aue Regina Cœlorum,* idem eſt, ac ſi dicamus: Agnoſcimus te, ô Virgo, tamquam Reginam potentem, non ſolùm in *B.V. Regina Cœlorum.*

ſalo